

Masalan, talabalar chatbotlar bilan muloqot qilish orqali empatik javoblar berishni o‘rganadilar. Bu esa ularning lingvopragmatik kompetensiyasini rivojlantiradi.

**Lingvodidaktik salohiyat.** Raqamli platformalar quyidagi didaktik afzalliklarga ega:

interaktivlik va motivatsiya oshishi  
autentik materiallardan foydalanish  
multimodal o‘qitish (audio, video, matn)  
mustaqil o‘rganish imkoniyati

Natijada, empatiya va simpatiya kabi murakkab pragmatik kategoriyalarni o‘zlashtirish jarayoni samaraliroq bo‘ladi.

### **Xulosa**

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, sun‘iy intellekt va raqamli platformalar lingvopragmatik kompetensiyani shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi. Xususan, empatiya va simpatiya kategoriyalarini o‘qitishda ushbu texnologiyalar talabalarning emotsional-kommunikativ ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Kelgusida ushbu yo‘nalishda maxsus raqamli dasturlar ishlab chiqish va ularni ta‘lim jarayoniga keng joriy etish maqsadga muvofiqdir.

### **Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yhati**

1. Леонтьев А. А. Психология общения. — М.: Смысл, 1999. — 365 с.
2. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. — Волгоград: Перемена, 2002. — 477 с.
3. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи. — М.: ЛКИ, 2008. — 288 с.
4. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. — М.: Наука, 1981. — 139 с.
5. Brown P., Levinson S. Politeness: Some Universals in Language Usage. — Cambridge: Cambridge University Press, 1987. — 345 p.

## **XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA INNOVATSIYON METODLAR VA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR SAMARADORLIGI**

*Jononova Shahzoda Elmurod qizi*  
*Qashqadaryo viloyati Kasbi tumani*  
*Shahrisabz davlat pedagogika institute*  
*Xorijiy til yo‘nalishi 6-22-guruh talabasi*  
*+998886500104: @gmail: shahzodajononova3gail.com*

**Anotatsiya:** Ushbu maqolada xorijiy tillarni o‘qitishda qo‘llaniladigan innovatsion o‘qitish strategiyalari va ilg‘or texnologiyalar chuqur tahlil qilinadi. Unda ushbu yondashuvlar talabalarning motivatsiyasini sezilarli darajada oshirishi, ko‘proq mustaqillikni rivojlantirishi va muloqot qilish ko‘nikmalarini yaxshilashi mumkinligini ta’kidlaydi. Bundan tashqari, maqolada bunday usullarni integratsiyalashning tashkiliy afzalliklari muhokama qilinadi, shu bilan birga o‘qituvchilar va muassasalar ushbu ilg‘or uslublarni amalga oshirishda duch kelishi mumkin bo‘lgan muammolar va to‘siqlarni hal qiladilar.

Kalit so‘zlar: innovatsion metodlar, pedagogik texnologiyalar, xorijiy til ta’limi, interaktiv usullar, onlayn ta’lim, multimedia.

**Аннотация:** В данной статье рассматриваются новейшие подходы к обучению иностранным языкам, освещаются инновационные методы преподавания, интерактивные инструменты и онлайн-ресурсы. Анализируются их преимущества и потенциальные проблемы, а также подчеркивается, как они повышают мотивацию студентов, способствуют развитию самостоятельности и улучшают коммуникативные навыки, в конечном итоге делая процесс изучения языка более эффективным и увлекательным.

Ключевые слова: инновационные методы, педагогические технологии, обучение иностранным языкам, интерактивные методы, онлайн-обучение, мультимедиа.

**Annotation:** The article examines cutting-edge teaching techniques and digital resources in language education, highlighting how they can significantly enhance student motivation, foster greater autonomy, and improve communication skills. It also addresses the various challenges associated with implementing these innovative approaches, offering insights into overcoming obstacles to achieve more effective and engaging language learning experiences.

Keywords: innovative methods, pedagogical technologies, foreign language teaching, interactive methods, online education, multimedia.

**Kirish.** Mamlakatimiz mustaqillikka erishganidan so‘ng, O‘zbekiston demokratik davlat sifatida shakllandi va respublikada turli sohalarda keng qamrovli islohotlar amalga oshirildi. Ushbu o‘zgarishlar nafaqat iqtisodiy sohada, balki sport, ta’lim va boshqa ijtimoiy sohalarda ham sezilarli darajada namoyon bo‘ldi. Ayniqsa, davlat yosh avlodni ilmiy faoliyatga jalb etish, ularning bilim salohiyatini oshirish hamda xorijiy tillarni o‘zlashtirishga bo‘lgan qiziqishini rag‘batlantirish maqsadida ta’lim tizimiga alohida e’tibor qaratmoqda.

2012-yil 10-dekabrda qabul qilingan “Chet tillarini o‘rgatish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Prezident qarori chet tillarni o‘rganish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qildi. Ushbu qaror natijasida ta‘lim muassasalarida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish zarurati paydo bo‘ldi. Shu bilan birga, chet tillarni o‘qitishning asosiy vazifasi yoshlarda maktab davridan boshlab kommunikativ ko‘nikmalarni shakllantirish va amaliy til mahoratini rivojlantirishdan iborat bo‘ldi.

**Asosiy qismi.** 1. Chet tillarni o‘qitishdagi innovatsion usullar

Hozirgi kunda yoshlar orasida xorijiy tillarni o‘zlashtirish tobora kengayib bormoqda, bu esa pedagogika sohasida yangi yondashuvlarni tatbiq etishni zarur qiladi. Ingliz tilidagi “innovation” atamasi “yangilik kiritish” ma‘nosini anglatadi va ijtimoiy, psixologik hamda ta‘limiy hodisa sifatida talqin qilinadi.

Shuningdek, “metod” va “metodika” tushunchalari ham xorijiy tilni o‘qitishda muhim ahamiyatga ega: Metod – ma‘lum maqsadga yetaklovchi yo‘l va vositalar tizimi. Metodika – o‘quv jarayonini tashkil etish bo‘yicha aniq usullar va yondashuvlar to‘plami. O‘zbekiston ta‘lim tizimida ingliz tilidan tashqari G‘arbiy Yevropa (nemis, fransuz, ispan) va Sharq (arab, turk, fors, xitoy) tillari ham o‘qitiladi. An‘anaviy o‘qitish metodlari quyidagilardan iborat: Grammatika va tarjima metodi – talabalar matnlarni tarjima qilish va grammatik qoidalarni yodlash orqali bilim olishadi.

Ma‘ruza orqali o‘qitish – o‘qituvchi darsning markazida bo‘lib, talaba passiv ishtirok etadi (“teacher-dominant interaction”). Yodlash va takrorlash metodi – grammatik qoidalar va yangi so‘zlarni takrorlash orqali o‘zlashtirishga qaratilgan usul. Ushbu metodlar nazariy bilimni berishda samarali bo‘lsa-da, amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishda va muloqotga yo‘naltirilgan darslarda cheklovlarga ega hamda o‘quv jarayoni nisbatan uzoq davom etadi.

2. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar

Axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT) ingliz tilini o‘rganish samaradorligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Ular quyidagi imkoniyatlarni taqdim etadi: Tinglab tushunish – kompyuter, audio va video materiallar yordamida talaffuz va grammatikani bir vaqtning o‘zida o‘rganish imkoniyati. Video va kino materiallari – o‘quvchi nutq va kontekstni real hayotiy vaziyatlarda o‘rganadi. Interaktiv onlayn platformalar – Kahoot, Quizlet, Google Classroom kabi resurslar orqali dars jarayonini qiziqarli va samarali tashkil qilish mumkin.

Multimedialli mashg‘ulotlar – o‘yinlar va interaktiv topshiriqlar orqali o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirish.

Texnologiyalardan foydalanish darsni yanada samarali, tez va qiziqarli o‘tishini ta‘minlaydi hamda o‘quvchi va o‘qituvchining motivatsiyasini oshiradi.

### 3. Innovatsion metodlarning samaradorlik darajasi

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida o‘quvchilar quyidagi natijalarga erishadilar:

Nutq faoliyatini rivojlantirish

Tinglab tushunish qobiliyatini oshirish

Tez va aniq javob berish malakasini kuchaytirish

Shuningdek, ona tili bilan chet tilini taqqoslash orqali til o‘rganish jarayoni psixologik jihatdan mustahkamlanadi. O‘qituvchi o‘quvchining ruhiy holatini hisobga olib, turli interaktiv metodlarni tatbiq etishi lozim. Asosiy interaktiv metodlar quyidagilarni o‘z ichiga oladi: Kommunikativ didaktika – amaliy muloqotga yo‘naltirilgan yondashuv.

Madaniyatlararo muloqotni tashkil etish – til va madaniyatni bir vaqtda o‘rgatish. Mashqni tashkil etish metodlari – amaliy mashqlar orqali ko‘nikmalarni mustahkamlash. Ushbu yondashuvlar darsni interaktiv, samarali va o‘quvchilar uchun qiziqarli qiladi hamda amaliy til ko‘nikmalarini tez rivojlantirishga xizmat qiladi. Xorijiy tillarni o‘qitishda innovatsion metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar (interfaol o‘yinlar, loyihaviy ishlar, raqamli platformalar) an‘anaviy darslarga nisbatan samaradorlikni sezilarli darajada oshiradi. Ular talabalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish, motivatsiyasini kuchaytirish va o‘quv jarayonini shaxslashtirish orqali til o‘rganish tezligi va sifatini ta‘minlaydi.

**Adabiyotlar tahlili va metodologiya.** Chet tillarni o‘qitish jarayonida innovatsion metodlar va pedagogik texnologiyalarning samaradorligini o‘rganish maqsadida turli ilmiy manbalar tahlil qilindi. Rodgers (2003) innovatsiyani ijtimoiy-psixologik hodisa sifatida ta‘riflab, yangi pedagogik yondashuvlarni amaliyotga tatbiq etishning bosqichlarini aniqlaydi. Richards va Rodgers (2014) esa ingliz tilini o‘qitish metodikasini tizimli nuqtai nazardan ko‘rib, an‘anaviy va zamonaviy usullar o‘rtasidagi farqlarni ochib beradi. Brown (2007) talabalarning nutqiy ko‘nikmalari va tinglab tushunish malakalarini shakllantirishda zamonaviy texnologiyalarning muhim rolini ta‘kidlaydi.

Ushbu tadqiqotda aralash metodologiya (mixed methods) asos sifatida qo‘llanildi. Mazkur yondashuv quyidagi komponentlarni o‘z ichiga oladi:

Sifatli tahlil – ilmiy maqolalar, adabiyotlar va pedagogik tadbirlarning mazmunini o‘rganish; Miqdoriy tahlil – talabalar va o‘qituvchilar ishtirokidagi statistik ma‘lumotlarni tahlil qilish. Tadqiqotning asosiy maqsadi – chet tillarni o‘qitishda innovatsion

pedagogik yondashuvlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining samaradorligini aniqlash va baholashdan iborat.

**Natijalar va muhokamalar.** Tahliliy natijalar shuni ko‘rsatadiki, chet tilini o‘rgatishda innovatsion metodlar va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish an‘anaviy o‘qitish usullariga nisbatan yuqori samaradorlikka ega. Misol sifatida: Interaktiv o‘yinlar va onlayn platformalar (Kahoot, Quizlet, Google Classroom) ta‘lim oluvchilarning motivatsiyasini oshiradi va dars jarayonini qiziqarli qiladi. Multimedia vositalari – video, audio hamda kino materiallari o‘quvchilarning nutq va talaffuz ko‘nikmalarini amaliy tarzda rivojlantirishga yordam beradi. Tinglab tushunish malakasi – zamonaviy texnologiyalar orqali o‘quvchi grammatik tuzilma, talaffuz va kontekstni bir vaqtning o‘zida o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Muhokamalar shuni ko‘rsatadiki, an‘anaviy metodlar (grammatika va tarjima, ma‘ruza uslubi, yodlash va takrorlash) nazariy bilimlarni berishda samarali bo‘lsa-da, amaliy nutq, tezkor javob berish va interaktiv muloqot ko‘nikmalarini shakllantirishda zamonaviy texnologiyalar bilan solishtirganda sustroq hisoblanadi. Shuningdek, ona tili bilan xorijiy tilni taqqoslab o‘rganish, interaktiv mashqlar va o‘yinlardan foydalanish til o‘rganish jarayonini yanada samarali qiladi. Bu esa o‘quvchining psixologik holatini hisobga olgan holda metodik yondashuvni moslashtirish zarurligini ko‘rsatadi. Olingan natijalarni umumlashtiradigan bo‘lsak: Innovatsion pedagogik yondashuvlar nutq, tinglab tushunish va amaliy kommunikatsiya ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o‘quv jarayonini qiziqarli va samarali qiladi. An‘anaviy metodlar esa nazariy bilimlarni berishda samarali, ammo amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishda cheklovlarga ega.

**Xulosa.** Chet tillarni o‘rgatishda yangilikka asoslangan metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash ta‘lim sifatini sezilarli darajada oshiradi. Ushbu yondashuvlar talabalar uchun quyidagi natijalarni beradi:

- Nutq va tinglab tushunish ko‘nikmalarini rivojlantirish;
- Interaktiv muloqot va tezkor javob berish malakasini oshirish;
- Motivatsiyani kuchaytirish va bilim olishga bo‘lgan qiziqishni rag‘batlantirish.

Shu bilan birga, ona tili bilan xorijiy tilni taqqoslab o‘rganish, interaktiv o‘yinlar va multimedia vositalaridan foydalanish eng samarali usullar sifatida ajralib turadi. Shu bois, chet tillarni o‘qitishda innovatsion metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni keng qo‘llash tavsiya etiladi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida dars jarayoni yanada samarali, qiziqarli va interaktiv shaklga ega bo‘ladi, bu esa o‘quvchilar va o‘qituvchilar bilimini, tafakkurini va kommunikativ

kompetensiyasini oshirishga xizmat qiladi. Shu sababli, xorijiy tillarni o‘qitishda innovatsion yondashuvlar va pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish maqsadga muvofiqdir.

#### **Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. Rodgers, E. (2003). Diffusion of Innovations. Free Press.
2. Richards, J., & Rodgers, T. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
3. Brown, H. D. (2007). Principles of Language Learning and Teaching. Pearson Education.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori (2012). Chet tillarini o‘rgatish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida.
5. Ur, P. (1996). A Course in Language Teaching: Practice and Theory. Cambridge University Press
6. <https://www.namspi.uz>
7. Baxromova, Z. (2022). “Raqamli texnologiyalarning xorijiy til o‘qitishdagi o‘rni.” Oliy ta’lim muammolari jurnali, №2, 68–74-betlar.
8. UNESCO (2020). ICT in Education: A Review of Global Trends and Policies. Paris: UNESCO Publishing.

### **FOSTERING CRITICAL THINKING SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES**

***Avazaliyeva Fotima Abdusattor qizi***

*Namangan State Pedagogical Institute*

*Foreign Language and Literature a first-year student*

*Email: [fotimaavazaliyeva795@gmail.com](mailto:fotimaavazaliyeva795@gmail.com)*

*Scientific supervisor: **Nosirova Shahlo Yoqubjon qizi***

*Email: [nosirovsohibjon7@gmail.com](mailto:nosirovsohibjon7@gmail.com)*

**Abstract:** This article discusses the importance of developing critical thinking skills in English as a Foreign Language (EFL) classes. In modern education, students need not only language knowledge but also the ability to think independently, analyze information, and make decisions. The study highlights the role of Problem-Based Learning (PBL) in enhancing critical thinking skills. It also examines how critical thinking improves speaking skills, decision-making, and communicative competence. The role of teachers in fostering these skills is emphasized as a key factor.

**Key words:** Critical thinking, EFL, Problem-Based Learning, communication skills, independent learning, speaking skills, education.

**Аннотация:** В данной статье рассматривается значение развития навыков критического мышления на занятиях английского языка как иностранного. В современной системе образования